

*Кыргыз Республикасынын
Окмотуно караштуу курчап
турган чойрону коргоо жана
токой чарбасынын
мамлекеттик
агенттигинин.*

**КАРАТАЛ-
ЖАПЫРЫК
МАМЛЕКЕТТИК
КОРУГУНДАГЫ
КЫЗЫЛ-КИТЕПКЕ
КИРГЕН
ЖАНЫБАРЛАРЫ.**

КАРАТАЛ ЖАПЫРЫК МАМЛЕКЕТТИК КОРУГУ

Каратал - Жапырык мамлекеттик коругу Борбордук Тянь-Шань тоо системасынын озгочо кооз, табигый эстеликтерди камтыган, калын карагайлуу капчыгай, бийик тоолуу шалбаалуу, аска зоолуу аймак болуп саналат.

Ушундай атайын аймакта жаныбарларды сактап калуу, санын кобойтуу жана илимий иштерди жүргүзүү максатында Каратал Жапырык мамлекеттик коругу тузулгон.

Коруктун фаунасын изилдоо, байкоо жүргүзүү, турлорун тактоо менен бирге андагы сейрек кездешкен, жок болуп кетуу коркунучунда турган жапайы жаныбарлардын турлоруно токтолуп, коруктун кызматкерлери тарабынан иш жүргүзүлүп келүүдө.

Келечекте кийинки муундарыбыз жаратылыштын ажайып кооздугун жана жапайы жан жаныбарлардын сулуулугун суроттон гана коруп калышы мүмкүн. Ошондуктан жалпыбыз менен бирдикте жаратылышка аяр мамиле жасап жана жок болуу коркунучунда турган жан жаныбарларды сактайлы.

Каратал Жапырык мамлекеттик коругунда Кыргызстандын Кызыл китебине кирген жаныбарлардын 10 туру бар, алардын ичинен 7-канаттуу, 3- сүт эмуучулор.

КАНАТТУУЛАР

Тоо Казы – Горный Гуся – *Eulabeia indica* Latham. Сонкол, Чатыркол колдорундо кездешет. Сонколдо 26 Чатырколдо 168 баш байкалган.

Каркыра – Черный Аист – *Ciconia nigra* Latham. Сонколдун жээгинде, Каратап участкасында кездешет. Саны 6-8 баш белгиленген.

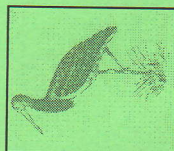
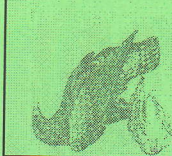
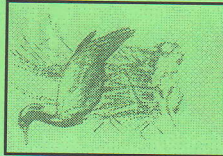
Буркут – Беркут – *Aguila chrysaetos*. Коруктун коптогон обходторунда жана козомол зоналарында кездешет. 10-го жетпеген саны байкалган.

Ителги – Балобан – *Falco cherrug* Gray. Сонкол тоо, Молдо-Тоо тоо кыркаларында уялайт. Саны 3-4 баш кездешет.

Кок-Жору – Бородач – *Guraxetus barbatus*. Ача-Таш, Кызыл-Белес тоолорунда кездешет. Болжолдуу саны 10-го жакын.

Кара-Кунас – Журавль красавка – *Anthroroides virgo*. Сонкол колунун саздак жерлеринде кездешет. Саны 10-15-ти тузот.

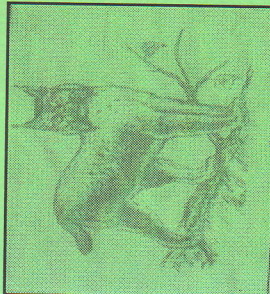
Кумай – Снежный Гриф – *Cups himalaynsis* Hume. Коруктун бийик аска-зоолуу тоолорунда таралган. 20-га жакын саны такталган.

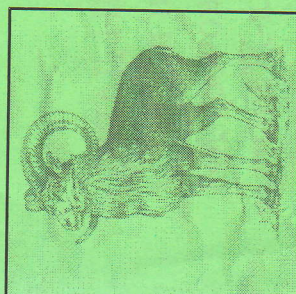
СҮТ ЭМУУЧУЛАР:

Илбирс – Снежный барс – *Felis unsi* Schreber. Коруктун аска зоолуу аймактарында кездешет. Бугунку куну саны 1-гана байкалган.

Сулоосун – Туркестанская рысь – *Felis lynx isabellina* Bluth. Коруктун калын токой, аскалуу жерлеринде таралган. Азыркы мезгилде 5-6 саны бар.

Архар-Кулжа – Горный баран – *Ovis ammon karelini* Sev. Корук аймагынын бийик тоолуу, адырлуу жерлерде кездешет. Саны 50-60 баш байкалган.

Жаратылыш жалпы элдин байлыгы!

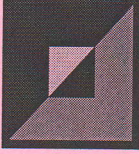
Тенир – Тоо кереметтери болгон
жаныбарлар жана осумдуктор
дуйносуно аяр мамиле кылып,
Кыргыз жергебиздин тоо
берметтери Чагыр-Кол, Сон-Кол
колдорунун табигый байлыктарын
коздун карегиндей сактап,
келечектеги урпак-муундарга
берели !!

БИЗДИН ДАРЕК:

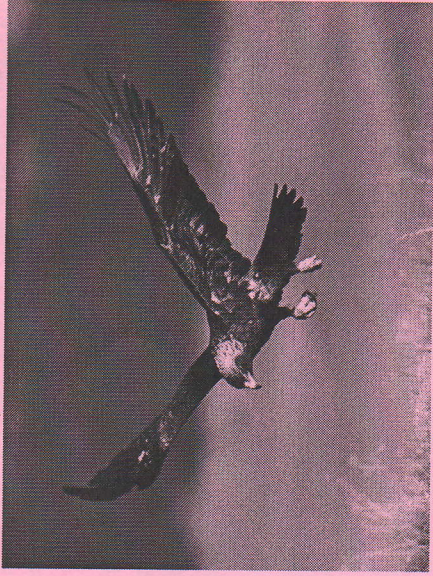
Нарын шаары

1-Май кочосу №3

Карагал-Жапырык
мамлекеттик коругу

Коруктар
Маршы 2008

Нарын мамлекеттик
коругу

Нарын шаары Тоголок Молдо кочосу №11 "Б"

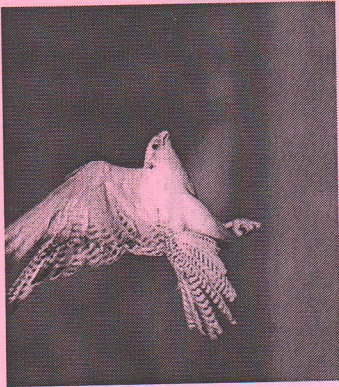
Телефон: 03522 52040

Факс: 03522 51724

Эл. почта: naryn_qz@mail.ru

Нарын мамлекеттик коругу
Нарын мамлекеттик коругу

Нарын мамлекеттик коругу

Нарын мамлекеттик коругу 1983-жылы Борбордук тын-шандагы жаратылыш комплекстерин коргоо, сактап калуу жана жоголуу коркунучундагы жаныбарларды калыбына келтирүү максатында уюштурулган.

Нарын мамлекеттик коругунун жалпы аянты азыркы учурда 91023,5 гектарды түзөт.

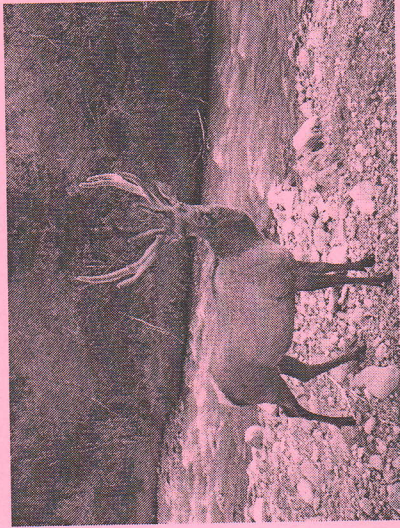
Корукта жаныбарлардан сүт эмуучулордун 30 туру, канаттуулардын 100 туру, балыктардын 3 туру, жерде сууда жашоочулардын 1 туру, сойлоп журуучулордун 4 туру кездешери аныкталган.

Корукта Кызыл китепке кирген сүт эмуучу жаныбарлардан: Илбирс, Сулоосун, Мадыл, Тянь-Шань курун аюусу, Суусар, Бугу-марал жана Аркар-кулжалар байырлашат.

Кызыл китепке кирген канаттуулардан: Буркут, Ителги, Кок-Жору, Ак кажыр, Кумай, Наумандын куйкосу, Шумкар, Шахин, Кидик буркут, Кадимки тартар тоок, Чон уку, Мыкый уку, Орок тумшук чулдук кездешет.

Корукта осумдуктордун 1800 дон ашык туру бар. Анын ичинен бир нечеси дары осумдуктор болуп саналат. М: Алтын тамыр, Ак кодол, Аркар оту, Уу коргошун, Мамыры, Кокомерен ж.б.

Бугу-марал питомниги
Кыргызстанда Бугу-марал Нарын мамлекеттик коругунун аймагында гана сакталып калган. Нарын мамлекеттик коругунда бугуну колдо жана жарым колдо кармап кобойтуу менен Кыргызстандын башка аймактарына тарагуу максатында 1988-жылы бугу-марал питомниги уюштурулган. Азыркы мезгилде питомникте 18 баш бугу-

марал багылууда. Питомниктин экинчи багыты панга чарбасын уюштуруу болуп саналат. Коруктун токойлуу аймактарынан эртен менен жана кечке жуук бугу-маралдарга толук байкоо жүргүзүүгө болот.

Жаратылыш музейи

Нарын шаарынын тургундарына жана келген конокторго жаратылышыбызды жакындан тааныштыруу максатында 2003-жылы Нарын мамлекеттик коругунун базасында уюштурулган. Жаратылыш музейинде Нарын мамлекеттик коругунда байыр алган жаныбарлардын, канаттуулардын экспонаттары ошондой эле облусуздун чегинде чыккан пайдалуу кен байлыктар орун алган.

07/05/2006

Экологиялык борбор

Флора-Фауна эл аралык уюмдун жардамы менен жергиликтүү элдин, окуучу-жаштардын экологиялык билимин жогорулатуу максатында 2004-жылы уюштурулган. Экологиялык билим берүүчү борбордун негизги милдети окуучуларга жана студенттерге методикалык жактан жардам корсотуу болуп саналат. Экологиялык борбордон Нарын облусундагы жаратылышты коргоочу мекемелердин алып барган иштери бөюнчө кенири маалымат алууга болот.

